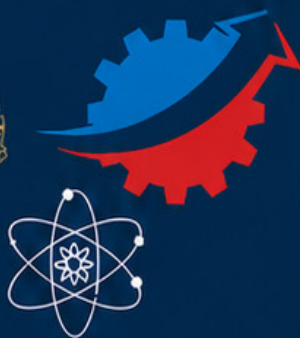

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

2026-YIL
IYUL/7-SON, II-QISM

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 – Texnika fanlari

08.00.00 – Iqtisodiyot fanlar

Google
Scholar

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

OpenAIRE

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ФИЛИАЛ В г. ТАШКЕНТЕ

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 2026-yil, iyul.

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afarovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalendar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Pardaev Umidjon Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc)

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellash
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.08.06 – "G'ildirakli va gusenisali mashinalar va ularni ishlatish" (texnika fanlari)
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

OILAVIY KORXONALAR FAOLIYATINI BOSHQARISHNING TASHKILY MEXANIZMINI TIZIMLI TAHLILI	10
Sultonov Bobirmirzo Mavlonjon o'g'li	
NEW ZEALAND'S EXPERIENCE IN TRANSITIONING TO INFLATION TARGETING	21
Duskobilov Umidjon Sharofiddinovich	
ВЛИЯНИЕ ПАРАМЕТРОВ ПРОЦЕССА ТЕКУЧЕСТИ НА СВОЙСТВА ГРАНУЛИРОВАННЫХ МАТЕРИАЛОВ НА ОСНОВЕ УГОЛЬНЫХ ОТХОДОВ В РАМКАХ ЦИРКУЛЯРНОЙ ЭКОНОМИКИ	28
Абдуганиев Азизбек, Кулдашева Азиза	
BUDJET TUSHUMLARINI OSHIRISHDA BOJXONA TO'LOVLARIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLARNI EKONOMETRIK BAHOLASH VA PROGNOZLASH	33
Fayzullayev Farrux Sharofovich	
O'ZBEKISTON KORXONALARIDA MOLYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARIGA (MHXS) O'TISHDA UCHRAYDIGAN ASOSIY MUAMMOLAR: SO'ROVNOMA NATIJALARI ASOSIDA TAHLIL	41
Safarova Gulbahor Nusratovna	
ТЕМИР YO'L TRANSPORTI INNOVATSION EKOTIZIMINI SHAKLLANTIRISH MODELI	45
Muradov Bahrom, Masharipov Ma'sud	
TIJORAT BANKLARIDA QARZ OLUVCHILARNING TO'LOVGA LAYOQATLILIGINI BAHOLASHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI	49
Soibov Jamshid Raxmatqulovovich	
O'ZBEKISTONDA CHEGARALARARO TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA BOJXONA XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI	56
Ergashev Qobiljon Ernazarovich	
TIJORAT BANKLARIDA ICHKI AUDITNING IQTISODIY MOHIYATI VA FUNKSIONAL EVOLYUTSIYASI: XALQARO STANDARTLARNING YANGI AVLADI ASOSIDAGI YONDASHUV	62
Narziyev Xayotjon Azamatovich	
MOLYAVIY INVESTITSİYALAR AUDITINI O'TKAZISH METODIKASINI VA AUDIT RISKLARINI BAHOLASHNI TAKOMILLASHTIRISH	69
Jumamurodov To'libay Yeldashbayevich	
MOLYAVIY HISOBOT IZOHLARIDA UZOQ MUDDATLI AKTIVLAR QADRSIZLANISHI YUZASIDAN OCHIB BERILADIGAN AXBOROTLAR TARKIBINI KENGAYTIRISH ORQALI HISOBOT SHAFFOFLIGINI OSHIRISH.	75
Fayzullayev Begzod Baxtiyor o'g'li	
XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASINI O'ZBEKISTON DAVLAT SEKTORI ICHKI AUDITIGA MOSLASHTIRISHNING KONSEPTUAL MODEL VA MUHIMLIK DARAJALARINI ME'YORIY-HUQUQIY BAZAGA JORIY ETISH	82
Ismatillayev Baypo'lat Xushvaqtovich	
O'ZBEKISTONDA TOVAR YETKAZIB BERISH ZANJIRI ISHTIROKCHILARI FAOLIYATI VA BOJXONA NAZORATI TIZIMINING ZAMONAVIY HOLATI TAHLILI	90
Ergashev Qobiljon, Kilichov Nazar	
DAVLAT XARIDLARI BO'YICHA ICHKI AUDITNING XATARGA YO'NALTIRILGAN METODOLOGIYASI	96
Rajabov Shuxrat Ismayilovich	
TIJORAT BANKLARIDA ICHKI AUDIT XIZMATI TUSHUNCHASINING IQTISODIY MAZMUNI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	101
Ismailov Azizbek Madaminovich	
YENGIL SANOAT KORXONALARIDA XATARGA YO'NALTIRILGAN ICHKI AUDIT METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH	109
Tojiyeva Shahlo Mahmatmurodovna	

IQTISODIY O'SISH OMILLARINI RIVOJLANISHIDA MOLIVAVIY XAVFLARNING TA'SIRI VA ULARNI KAMAYTIRISH IMKONIYATLARI	115
Turopova Nigora Xolmurod qizi	
QASHQADARYO VILOYATIDA YALPI HUDUDII MAHSULOT VA BANDLIK KO'RSATKICHLARI O'RTASIDAGI KORRELYATSION BOG'LIQLIK.....	118
Karimov Olimjon Akramovich	
ИННОВАЦИОННЫЕ МЕХАНИЗМЫ УПРАВЛЕНИЯ ЖИЛИЩНЫМ СТРОИТЕЛЬСТВОМ В Г. ТЕРМЕЗЕ В УСЛОВИЯХ РОСТА ИНВЕСТИЦИОННОЙ АКТИВНОСТИ	124
Токсонов Хуршид Эгамбердиевич	
VINOCHILIK SANOATI KORXONALARIDA BUXGALTERIYA HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH	129
Botirov Lazizbek Botirovich	
MEHNATGA HAQ TO'LASHNING IQTISODIY MAZMUNI, TASNIFI VA HISOB OBYEKT LARI SIFATIDAGI XUSUSIYATLARI	134
Anvar Raximov Maxmarasulovich	
IQTISODIY ISLOHOTLAR JARAYONIDA TIJORAT BANKLARI RESURS BAZASI SAMARADORLIGINI OSHIRISH MASALALARI	139
Marpatov Shavkat Mavlonxonovich	
TO'QIMACHILIK SANOATIDA INVESTITSION LOYIHALAR UCHUN MOLIVALASHTIRISH MANBALARINI DIVERSIFIKATSİYALASHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	145
Qurbonov Jasurbek Pozilovich	
МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ КОНКУРЕНТНЫМ ПОТЕНЦИАЛОМ ПРЕДПРИЯТИЙ СТРОИТЕЛЬНОЙ ОТРАСЛИ.....	150
Ташмухамедова Карима Саматовна	
МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ КОНКУРЕНТНЫМ ПОТЕНЦИАЛОМ ПРЕДПРИЯТИЙ СТРОИТЕЛЬНОЙ ОТРАСЛИ.....	156
Sultonmurod Qurbonov, Ahmadjon Ibadullaev, Elmira Teshabayeva, Umar Chorshanbiev	
ECONOMIC STRUCTURE AND DEVELOPMENT PRIORITIES FOR STRENGTHENING INTERREGIONAL ECONOMIC COOPERATION: EVIDENCE FROM NAMANGAN REGION	161
Sattarov R. A.	
MATERIALLARNING TARKIBI VA TUZILISHINING ULARNING XOSSALARIGA TA'SIRINI TAHLIL QILISH... ..	167
Tuxliyev Muslimbek Sherzod o'g'li	
REMOTE WORK AND EMPLOYEE ENGAGEMENT: INSIGHTS FROM TASHKENT IT FIRMS.....	171
Narmurodova Sitara Aktamovna	
OPTIMIZING CONVERGENT-DIVERGENT ROCKET NOZZLE GEOMETRY (30°/10°) TO ENHANCE THE ALTITUDE PERFORMANCE OF MODEL ROCKETS USING SOLID SUGAR PROPELLANTS.....	176
Berdiyev Usmon Tolib o'g'li	
TIRBAND HUDUDLARDA SODIR BO'LAYOTGAN YO'L-TRANSPORT HODISALARINING TAHLILI.....	181
Xolmatov Umid Sadirdinovich	
TRANSPORT TIZIMIDA HARAKAT XAVFSIZLIGIGA KOMPLEKS TA'SIR ETUVCHI OMILLARNI GIS-TSI ASOSIDA BAHOLASH VA KAMAYTIRISH (JIZZAX SHAHRI MISOLIDA)	186
Kamolov Otabek Quدراتovich	
DEVELOPMENT OF ELASTOMER COMPOSITIONS BASED ON LOCAL RAW MATERIALS FOR RAILWAY RAIL PADS AND EVALUATION OF THEIR DYNAMIC PROPERTIES.....	192
Ibadullaev Akhmadjan, Lesov Kuvandik, Samandarov Xushnodbek, Chorshanbiev Umar	
SHUDGORLANGAN YERLARNI EKISHGA TAYYORLASHDA QO'LLANILADIGAN MASHINA PLANKALI G'ALTAKMOLASINING PARAMETRLARINI ASOSLASH	198
Muqimova Davlatxon, Giyasidinov Abdumannob, Haydarov Murodjon	
HUMAN CAPITAL DEVELOPMENT AND ITS IMPACT ON THE BUSINESS ENVIRONMENT IN UZBEKISTAN: A LITERATURE REVIEW	203
Dilafroz Kuchkorova	

KLASTERLARDA ASOSIY FAOLIYAT DAROMADLARI HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH	209
Shirov Javlonbek Akbarovich	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕТОДОЛОГИИ ОЦЕНКИ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ	
ИНВЕСТИЦИОННЫХ ПРОЕКТОВ В АКЦИОНЕРНЫХ ОБЩЕСТВАХ НА ОСНОВЕ КРИТЕРИЕВ ESG..	215
Айтмуратова Улбике Жалгасовна	
KICHIK VA O'RTA BIZNES SUBYEKTLARI HAYOTIY AYLANISH BOSQICHLARINI ANIQLASH USULLARINI	
AUDITGA TASIRI: YOSHGA OID USUL	222
Muydinov Erkin Djamaldinovich	
HUDUDNING IJTIMOIIY-IQTISODIY RIVOJLANISHINI BOSHQARISHNING MINTAQAVIY XUSUSIYATLARI...	
.....	229
Raximov Jo'rabek Raximovich	
XALQARO MARKETING STRATEGIYALARINING NAZARIY ASOSLARI VA EKSPORT FAOLIYATIDAGI ROLI	
.....	236
Shoxida Ibadullayeva	
EKSPORT SAMARADORLIGINI OSHIRISH ORQALI MINTAQ RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASH	
YO'LLARI.....	240
Matyoqubov Arslonbek G'ayrat o'g'li	
CHORRAHA SVETOFORLARINING AQLLI AVTOMATLASHTIRILGAN BOSHQARUV PARAMETRLARINI	
SUMO MODELI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH.....	244
Bayozov Ravshan Rajabovich	
M-39 YO'LINING 989-1013 KMLARIDAGI TOG'LI HUDUDLARDA SODIR ETILGAN YTHLARNING	
TAHLILI ASOSIDA CHORA-TADBIRLAR ISHLAB CHIQISH SAMARADORLIGI.....	251
Shokirov Ozod G'aybullay o'g'li	
SHAHAR MAGISTRAL YO'LLARINING TUZILISHI VA TRANSPORT OQIMI	258
Xayrullo Raximovich Baynazarov	
ELEKTROMOBILLAR BATAREYALARINI TURLI IQLIM SHAROITLARIDA QIZDIRISH UCHUN	
SARFLANADIGAN ENERGIYA VA VAQT KO'RSATKICHLARINI OPTIMALLASHTIRISH	266
Qosimov Baxtiyor Axmatjonovich	
ELEKTROMOBILLARGA TEXNIK XIZMAT KO'RSATISH STANSIYALARI FAOLIYATINING BOSHQARUV	
MODEL.....	272
Xasanov Bunyodjon Ibragim o'g'li	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING INVESTITSION SALOHİYATINI BAHOLASHNING HUDUDIY	
XUSUSIYATLARI.....	279
Vaisov Dilshod, Madraximov Qahramon	
EKSPORT-LOGISTIKA INFRATUZILMASI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING XORIY DAVLATLARI	
TARJIBASI	285
Raimboyeva Mashhura Davronbek qizi	
TA'LIM JARAYONIDA SUN'IY INTELLEKT ASOSIDAGI ADAPTIV BAHOLASH TIZIMINI ISHLAB CHIQISH	
VA UNING SAMARADORLIGINI BAHOLASH.....	291
Madaminov Shoxruxbek Ma'rufjon o'g'li	
FERMENTLANGAN NO'XAT UNI VA BUG'DOY UNI ARALASHMASIDAN TAYYORLANGAN NONNING	
SIFATI VA OZIQAVIY QIYMATINI ASOSLASH.....	295
Kamolova Muxlisa, Barakayev Nusratilla	
QURILISH KORXONALARI UCHUN YASHIL STRATEGIK BOSHQARUV MODEL.....	302
G'ulomova Shaxlo Baxtiyor qizi	
ИССЛЕДОВАНИЕ ГИДРОГЕОЛОГИЧЕСКИХ УСЛОВИЙ СОЛЕВОГО ПЛАСТА И КАРСТА	
ТЮБЕГАТАНСКОГО МЕСТОРОЖДЕНИЯ	310
Холбаев Бахром, Курбанов Диярбек	
VALIKLI JINNING IKKI PICHQOLI TIZIMIDA TOLA AJRATISH JARAYONINING NAZARIY TAHLILI.....	314
Abdugapparova Sh.N., Yuldashev A.X.	

YO'L-TRANSPORT HODISALARI SODIR BO'LISHIDA HAYDOVCHINING PSIXOFIZIOLOGIK HOLATINING TA'SIRI.....	319
Ulkanov Sardorjon Sodiqjon o'g'li	
QISHLOQ MAHALLALARIDA MARKAZIY ISSIQLIK TIZIMLARINI VODOROD ENERGIYA GENERATORLARI ASOSIDA TASHKIL ETISHNING TEXNOLOGIK VA IQTISODIY ASOSLARI	323
Askarov Xasanjon, Jumaqulova Zulayho	
MUHIM AXBOROT INFRATUZILMASI OBYEKTLARINING RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI SHAROITIDA KIBERXAVFSIZLIK BO'YICHA MUTAXASSISLARNI AMALIYOTGA YO'NALTIRILGAN TAYYORLASH	329
G'ulomov Sherzod Rajaboyevich	
BARBOTAJLI ABSORBER QURILMASINING GIDRAVLIK QARSHILIGINI TADQIQ ETISH	338
Xalilov Ismoiljon, Askarov Xasanjon	
MAXSUS IQTISODIY VA SANOAT ZONALARIDA KO'P TARMOQLI KORXONALAR FAOLIYATINI BOSHQARISHNING INSTITUTSIONAL VA TASHKILIY-IQTISODIY XUSUSIYATLARI	345
Xusanova Malohat Mingnorovna	
AGROTADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI IQTISODIY ZONALAR BO'YICHA RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI	349
A. B. Qurbonov	
QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARIDA ISHLAB CHIQRISH HAJMINI CHEKLAYOTGAN MUAMMOLAR.....	357
Toshpulatov Asronbek Mutalibovich	
РЕАЛИЗАЦИЯ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПОЛИТИКИ КАК ФАКТОР РАЗВИТИЯ «ЗЕЛЁНОЙ» ЭНЕРГЕТИКИ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН.....	364
Матчанов Умирзак Сейтжанович	
MEHNAT BOZORI TRANSFORMATSIYASINING ZAMONAVIY SHAKLLARI: NAZARIY ASOSLAR VA GENDER JIHATLARI TAHLILI.....	371
Xasanova Shaxzoda Sarvar qizi	
GLOBALIZATSIYA SHAROITIDA YANGI O'ZBEKISTONDA IQTISODIY TA'LIM RIVOJLANISHINING TENDENSIYALARI VA ISTIQBOLLARI	375
Masharipova Maksuda Becnazarovna	
MEHNAT MUHOFAZASIDA INSON OMILINING O'RNI VA AHAMIYATI	380
Ashirqulova Qurbonoy, Nurbek Mamatov	
BILIMGA ASOSLANGAN AVTONOM AGENTLAR VA RAG TEXNOLOGIYALARI.....	387
Ibragimov Sanjarbek Salijanovich	
EKSPORT SALOHİYATINI BAHOLASHDA QIYOSIY USTUNLIK (BALASSA) INDEKSIDAN FOYDALANISH.....	395
Olchinboyev Otabek Abdusamad o'g'li	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN KORPORATIV MOLIYALASHTIRISHNI TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI	399
Abduraxmonov Farrux Talipjanovich	
HUJURLARNI ANIQLASH TIZIMLARIDA TAHDID MODELINI ISHLAB CHIQRISH	404
Barotova Zahro Akmaljon qizi	
G'ISHTNI QURITISH VA PISHIRISH JARAYONLARI.....	413
Askarov Xasanjon	
BUG' TURBINALI GENERATORLARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING ZAMONAVIY TEXNIK YECHIMLARI	417
Xudoyqulov Zoki, Eshbekov Muxriddin	
EFFECTIVE WAYS TO USE DEVICES OPERATING IN A MECHATRONICS SYSTEM	421
Makhammaillo Aliboyev	
KREATIV IQTISODIYOT VA GENDER INKLYUZIV RIVOJLANISH O'RTASIDAGI O'ZARO BOG'LIQLIK: XALQARO TENDENSIYALAR VA O'ZBEKISTON TAJRIBASI	427
Sharipova Aziza Faxriddin qizi	

DAVLAT TASHKIOTLARIDA MENTORLIK TIZIMINI JORIY ETISH HOLATI VA INNOVATSION MODELAR TAHLILI	431
Xurshida Maxmadaminova	
O'ZBEKISTONDA KREATIV IQTISODIYOTNING RIVOJLANISH HOLATI VA ISTIQBOLLARI.....	440
Dusmuxamedov Oybek Suratbekovich	
RAQAMLI IQTISODIYOTNING TRANSFORMATSION MODEL OMILLARI VA DRAYVERLARI.....	446
Abruyeva Xilola Sherbekovna	
УПРОЩЕННЫЙ СПОСОБ ВЫЧЕРЧИВАНИЯ ПРОФИЛЯ ЗУБЧАТОГО КОЛЕСА ПРИ ВЫПОЛНЕНИИ КУРСОВЫХ РАБОТ ПО «ТЕОРИИ МЕХАНИЗМОВ И МАШИН».....	455
Файзуллаев Асамитдин, Файзуллаев Салохитдин	
МОДЕЛИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ МЕХАНИЗМОВ ПРИНЯТИЯ РЕШЕНИЙ.....	459
Джидибаева Гульзат, Абдуллаев Ильгор, Далиев Ахтам	
MAXSUS KIYIMBOR TO'QIMALAR UCHUN BAZALT XOMASHYOSINI TAYYORLASH TEXNOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	467
Mustanova Zilola Abdusamat qizi	
РАЗРАБОТКА МЕТОДОВ И АЛГОРИТМОВ ПАРАМЕТРИЧЕСКОГО 3D-МОДЕЛИРОВАНИЯ ОДЕЖДЫ С УЧЁТОМ АНТРОПОМЕТРИЧЕСКИХ ХАРАКТЕРИСТИК ФИГУРЫ ЧЕЛОВЕКА	473
Каримбердиева Мохинур Шерзод кизи	
O'ZBEKISTONDA MOLIVAVIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHDA FISKAL SIYOSATDAN FOYDALANISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI.....	481
Azamatov Po'lat To'liqunovich	
CHIZMA GEOMETRIYA FANINI O'QITISHDA VIRTUAL MUHIT TUSHUNCHASI VA UNING FAZOVIY TASAVVURNI RIVOJLANTIRISHDAGI O'RNI	487
Yusubjonov Jonibek Farxod o'g'li	
ANDIJON SHAHRI BOBURSHOH KO'CHASIDA TRANSPORT VOSITALARINING XAVFSIZ HARAKATINI TASHKIL ETISH.....	495
Meliqo'ziyev Abdulaziz Rasuljon o'g'li	
CHAQIQ TOSH ISHLAB CHIQRISH TANNARXINING ASOSIY KO'RSATKICHLARI	501
Qosimov Karimjon, Zuhritdinov Alisher, Kosimova Maloxatxon, Zo'xriddinov Dilmurod, Mahammadjonov Nurmahamad	
COMPOSITION ANALYSIS OF DEMERCAPTANIZED RESIDUAL STREAMS AND GAS CONDENSATES AS RAW MATERIALS FOR THE SYNTHESIS OF MERCAPTAN-CONTAINED ODORANTS	508
Tilloeva Shakhnoza Fakhritdinovna	
QURILISH MATERIALLARI ISHLAB CHIQRUVCHI KORXONALARDA INNOVATSION BOSHQARUVNI TASHKIL ETISH NATIJADORLIGINI BAHOLASH MEZONLARI.....	514
Fayzullayev Jonibek Mambetsaliy o'g'li	
KREDIT PORTFELINI BOSHQARISHNING TAMOYILLARI, USULLARI VA BAHOLASH MEZONLARI.....	520
Farxod G'afforovich	
TIJORAT BANKLARI KREDITLARINING MAHALLA TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISHDAGI O'RNI.....	526
Yodgorov Farrux G'afforovich	
TEMIR YO'L TRANSPORTIDA TASHILADIGAN TOVARLAR USTIDAN BOJXONA NAZORATINING TASHKILY-BOSHQARUV MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	533
Berdiyev Abbas, Ergashev Qobiljon	
TRANSPORT SOHASIDA MOLIVAVIY FAOLIYAT SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI (TOSHKENT METROPOLITENI MISOLIDA).....	540
Xamrayev Jamshid Panjiyevich	
JAHON SAVDO TASHKILOTI TALABLARI ASOSIDA O'ZBEKISTONDA BOJXONA TO'LOVLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	547
Sarmanov Orifjon Adiljonovich	
JISMONIY SHAXSLAR TOMONIDAN OLIB KIRILADIGAN TOVARLARGA BOJSIZ OLIB KIRISH NORMASINI QO'LLASH VA BOJXONA TO'LOVLARINI UNDIRISHNI TAKOMILLASHTIRISH	554
Nomozov Abduvohid Abdurazzoq o'g'li	

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA INNOVATSION BANK XIZMATLARI	559
D. M. Kallibekov	
ANGREN VA YANGI ANGREN IESLARINING KUL-SHLAK AG'DARMALARINING TO'PLANISH HAJMLARINI TAHLIL QILISH	563
Almatov Ilxomjon, Xatamov G'ayrat, Xamidullayev Baxrom, Jabborov Ergash	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA INVESTITSiya LOYIHALARINI MOLiyALASHTIRISHDA "KAPITAL MAJBURIYATLAR — LIKVIDLIK — ERKIN PUL OQIMI" MUVOZANATINI TA'MINLASH MODELI.....	570
Jumaniyazova Feruza Rajabovna	
SUT QORAMOLCHILIGIDA XARAJATLARNI TAQSIMLASH VA MAHSULOT TANNARXINI HISOBLASH..	575
Abduganieva Dildora, Alikulov Abdimo'min	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA NOMODDIY AKTIVLARNING UZLUKSIZ (RAQAMLI) AUDITI MODEL	581
Ishankulov Izzatilla Nurillayevich	
MEHMONXONA XO'JALIGI SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING KO'P DARAJALI INTEGRAL MEXANIZMI VA MSII INDEKSI.....	586
Rahimov Hasan Abdusaitovich	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA ENERGIYA SAMARADORLIGI VA SANOAT TARMOQLARINI MODERNIZATSiya QILISH XUSUSIYATLARI	590
Xamrayeva Sevinch, Ibrokhimjon Foziljonov	
RESURS TEJAMKOR TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH ASOSIDA KICHIK BIZNES KORXONALARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	596
Sattorov Sardor Qahramonjon o'g'li	
ISHLAB CHIQRISH KORXONALARIDA MOLiyAVIY HISOBOT AUDITINI RISKKA ASOSLANGAN YONDASHUV ASOSIDA TASHKIL ETISH VA METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	602
Karamatova Noiba Husnitdinovna	
YENGIL SANOAT KORXONALARI RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHNING MOLiyAVIY MEXANIZMLARI	610
Haydarova Shoxista Davronovna	
O'ZBEKISTONDA ICHKI TURIZMNI DAVLAT TOMONIDAN MOLiyAVIY QO'LLAB-QUVVATLASH MEXANIZMI: XARAJATLARNI QISMAN QAYTARISH (KESHBK) TIZIMINING INSTITUTSIONAL-MOLiyAVIY TAHLILI	616
Karimova Dilafruz Sadirdin qizi	
G'ALLACHILIK KLASSTERLARIDA ICHKI BO'LINMALAR O'RTASIDA TRANSFERT BAHOLARINI SHAKLLANTIRISH VA ISHLAB CHIQRISH XARAJATLARI HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	622
Yuldashev Sherali Xaitovich	
TIJORAT BANKLARIDA MOLiyAVIY XIZMATLAR KO'RSATISHNING ZAMONAVIY HOLATI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	630
Ergashev Azizxon Avazxon o'g'li	
OG'IR ARALASHMALAR TUTGICHI (TOSHTUTGICH)DA PAXTA OQIMIDAN OG'IR ARALASHMALARNING TASHQARIGA UZLUKSIZ RAVISHDA CHIQIB KETISHINI TA'MINLOVCHI MOSLAMANING HARAKATI	638
R.K. Djamalov, Karimov Maxmud Raxmatovich	
OMONATLARNING O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MINTAQ IQTISODIYOTLARIGA TA'SIRI	646
Shodiyev Odiljon Salim o'g'li	

UDK 332.1(330.322.1)

OMONATLARNING O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MINTAQA IQTISODIYOTLARIGA TA'SIRI

Shodiyev Odiljon Salim o'g'li

QDU mustaqil tadqiqotchisi

ORCID: 0009-0006-7572-4793

Annotatsiya. Bank tizimidagi omonatlarning O'zbekiston Respublikasi hududlarining iqtisodiy rivojlanishi uchun moliyaviy resurslar manbai sifatidagi roli o'rganilgan. Jismoniy shaxslar va biznes subyektlarining omonatlari jamg'armalarni investitsiyalarga aylantirish, real sektorni kreditlashni kengaytirish, tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash va aholi turmush darajasini yaxshilashning muhim vositasi sifatida baholangan. Muddati bo'yicha farqlangan omonat qoldiqlariga oid statistik ma'lumotlar asosida 2025-yil 1-iyundan 2026-yil 1-iyungacha bo'lgan davrda omonat bazasining dinamikasi va tarkibiy tuzilishi tahlil qilingan. Omonatlarning umumiy hajmi uchdan bir qismga oshgani, qisqa va uzoq muddatli omonatlar yuqori sur'atlarda o'sgani aniqlangan bo'lib, bu bank tizimiga bo'lgan ishonchning ortishi va inflyatsion kutilmalarning barqarorlashuvini aks ettiradi. Omonatlarning muddatli tuzilmasini kengaytirish banklarning hududlarga uzoq muddatli investitsiya kreditlari ajratish imkoniyatlarini oshirishi aniqlangan. Barqaror mintaqaviy iqtisodiy o'sishni ta'minlash uchun uyushgan jamg'armalarni rag'batlantirishga qaratilgan davlat siyosatini takomillashtirish zarurligi yuzasidan xulosalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: omonatlar, bank tizimi, jamg'armalar, investitsiyalar, mintaqaviy iqtisodiyot, kreditlash, moliyaviy resurslar, omonatlarning muddatli tuzilishi, mintaqaviy rivojlanish.

Abstract. The role of banking system deposits as a source of financial resources for the economic development of the regions of the Republic of Uzbekistan is examined. Deposits from individuals and business entities are considered an important mechanism for transforming savings into investments, expanding lending to the real sector, supporting entrepreneurship, and improving living standards. Based on statistical data on deposit balances differentiated by maturity, the dynamics and structure of the deposit base for the period from June 1, 2025, to June 1, 2026, are analyzed. The findings indicate that the total volume of deposits increased by approximately one-third, while short-term and long-term deposits grew at relatively high rates, reflecting increased confidence in the banking system and the stabilization of inflation expectations. It is established that extending the maturity structure of deposits enhances banks' capacity to provide long-term investment loans to the regions. Conclusions are drawn regarding the need to improve public policy aimed at stimulating organized savings to ensure sustainable regional economic growth.

Keywords: deposits, banking system, savings, investments, regional economy, lending, financial resources, maturity structure of deposits, regional development.

Аннотация. Исследована роль депозитов банковской системы как источника финансовых ресурсов для экономического развития регионов Республики Узбекистан. Депозиты физических лиц и субъектов предпринимательства рассматриваются как важный механизм трансформации сбережений в инвестиции, расширения кредитования реального сектора, поддержки предпринимательства и повышения уровня жизни населения. На основе статистических данных об остатках депозитов, дифференцированных по срокам, проанализированы динамика и структура депозитной базы за период с 1 июня 2025 года по 1 июня 2026 года. Установлено, что общий объем депозитов увеличился примерно на одну треть, при этом краткосрочные и долгосрочные депозиты росли относительно высокими темпами, что отражает повышение доверия к банковской системе и стабилизацию инфляционных ожиданий. Определено, что расширение срочной структуры депозитов способствует повышению возможностей банков по предоставлению регионам долгосрочных инвестиционных кредитов. Сформулированы выводы о необходимости совершенствования государственной политики, направленной на стимулирование организованных сбережений в целях обеспечения устойчивого регионального экономического роста.

Ключевые слова: депозиты, банковская система, сбережения, инвестиции, региональная экономика, кредитование, финансовые ресурсы, срочная структура депозитов, региональное развитие.

KIRISH

O'zbekiston Respublikasi hududlarining barqaror ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi ko'p jihatdan moliya tizimining vaqtincha bo'sh mablag'larni to'plash va ularni iqtisodiyotning real sektoridagi investitsiya loyihalariga yo'naltirish qobiliyati bilan belgilanadi. Mamlakatda iqtisodiyotni liberallashtirish, xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish va investitsiya faolligini oshirishga qaratilgan tarkibiy islohotlar amalga oshirilayotgan sharoitda ichki moliyalashtirish manbalarini rivojlantirish ayniqsa muhimdir. Bunday asosiy manbalardan biri — omonatlar, ya'ni jismoniy va yuridik shaxslarning ma'lum shartlar asosida tijorat banklariga joylashtirilgan pul mablag'laridir.

Bizning fikrimizcha, banklarning depozit bazasi ularning resurs salohiyatining asosini tashkil qiladi. Banklar kredit resurslarini shakllantirish uchun omonatlardan foydalanadi, ushbu resurslar keyinchalik korxonalarni moliyalashtirish, infratuzilmani rivojlantirish hamda aholiga ipoteka va iste'mol kreditlarini ajratish uchun yo'naltiriladi. Omonatlar jamg'armalarni investitsiyalarga aylantirish orqali muhim makroiqtisodiy funksiyani bajaradi, bu esa mintaqaviy darajada takror ishlab chiqarish jarayonining uzluksizligini ta'minlaydi.

Ushbu mavzuning dolzarbligi shundaki, so'nggi yillarda O'zbekistonda aholi daromadlarining oshishi, bank tizimiga bo'lgan ishonchning ortishi, inflyatsiyaning pasayishi va jamg'arma vositalarining takomillashuvi natijasida bank omonatlarining barqaror o'sishi kuzatilmoqda. Shu bilan birga, uyushgan jamg'armalardan foydalanish imkoniyatlarini yanada kengaytirish, shuningdek, depozit resurslarini mintaqalar bo'yicha samarali taqsimlash muhim ahamiyat kasb etmoqda. Bu mintaqalarning moliyaviy barqarorligini mustahkamlash va ularning rivojlanish darajalarini o'zaro muvofiqlashtirish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Ushbu tadqiqotning maqsadi depozit bazasining dinamikasi va muddatli tuzilishini tahlil qilish asosida O'zbekiston Respublikasi hududlari iqtisodiyotiga depozitlarning ta'sirini baholashdan iborat. Ushbu maqsadga erishish uchun depozit siyosatining nazariy asoslari o'rganiladi, ilmiy adabiyotlar ko'rib chiqiladi, metodologiya asoslanadi va 2025–2026-yillar uchun depozit qoldiqlari bo'yicha statistik ma'lumotlar empirik tahlil qilinadi. Ushbu ishning ilmiy ahamiyati depozitlarning mintaqaviy rivojlanishga ta'sir qilish mexanizmlarini aniqlashtirishda, amaliy ahamiyati esa depozit resurslaridan foydalanish samaradorligini oshirish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqishda namoyon bo'ladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Jamg'armalar, depozitlar va iqtisodiy o'sish o'rtasidagi munosabatlarning nazariy asoslari klassik iqtisodchilarning asarlarida bayon etilgan. J. M. Keynes o'zining "Bandlik, foizlar va pulning umumiy nazariyasi" asarida jamg'armalarni kechiktirilgan iste'mol sifatida ko'rib chiqdi va ularning iqtisodiyotdagi ikki tomonlama rolini ta'kidladi [1, 210-bet]. Moliyaviy vositachilik g'oyalari E. Shou va R. Makkinnon tomonidan taklif qilingan "moliyaviy chuqurlashtirish" konsepsiyasida rivojlantirildi. Ular bank tizimining rivojlanishi va depozitlarning o'sishi rivojlanayotgan mamlakatlarda iqtisodiy o'sishni tezlashtirishini ko'rsatdilar [2, 45–47-betlar]. R. Levin moliyaviy vositachilik chuqurligi va YaIM o'sish sur'atlari o'rtasidagi barqaror ijobiy bog'liqlikni empirik ravishda namoyish etib, moliyaning rivojlanishdagi rolini tushunishga katta hissa qo'shdi [3, 691-bet].

G'arb adabiyotida bank depozitlarining roli asosan moliyaviy rivojlanish kontekstida o'rganiladi. J. Stiglitz kredit bozorlarining nomukammalligini tahlil qildi va depozit hamda kredit munosabatlarini davlat tomonidan tartibga solish zarurligini asosladi [4, 78-bet]. Jamg'armalarni safarbar qilish masalasi Jahon bankining ishlarida batafsil yoritilgan bo'lib, ularda omonatlar moliyaviy inklyuzivlikni ta'minlash va qashshoqlikni kamaytirish vositasi sifatida baholanadi [5, 33-bet]. Umuman olganda, G'arb an'analarida omonatlarni samarali investitsiyalarga aylantirishni ta'minlaydigan institutsional sharoitlarga alohida urg'u beriladi.

Rossiya olimlari tijorat banklarining depozit siyosatiga va uning mintaqaviy iqtisodiyotga ta'siriga katta e'tibor beradilar. O. I. Lavrushin o'zining "Bank ishi" fundamental darsligida depozit operatsiyalarining mohiyatini va ularning banklar resurs bazasini shakllantirishdagi rolini batafsil o'rganadi [6, 156-bet]. G. N. Beloglazova va L. P. Krolivetskaya depozit siyosatini bank majburiyatlarini boshqarish elementi sifatida ko'rib chiqadilar hamda uning investitsiya imkoniyatlarini belgilaydilar [7, 203-bet]. Jamg'armalarni safarbar qilishdagi mintaqaviy farqlar A. V. Ulyukaevning ishlarida o'rganilgan bo'lib, u depozitlar darajasi va hududlarning investitsiya faolligi o'rtasidagi bog'liqlikni ta'kidlagan [8, 91-bet].

O'zbek iqtisodiy adabiyotlarida depozit bazasini rivojlantirish masalalari bank tizimini isloh qilish kontekstida ko'rib chiqiladi. Sh. Z. Abdullaeva o'zining "Bank ishi" monografiyasida bozor iqtisodiyotiga o'tish davrida depozit resurslarini shakllantirishning o'ziga xos xususiyatlarini tahlil qiladi [9, 124-bet]. T. M. Koraliev depozit siyosatining O'zbekiston banklarining kredit faoliyatiga ta'sirini o'rganadi va uzoq muddatli depozitlarni kengaytirish zarurligini ta'kidlaydi [10, 67-bet]. Aholining banklarga bo'lgan ishonchini oshirish va uyushgan jamg'armalarni rag'batlantirish masalalari N. X. Jumaevning ishlarida yoritilgan bo'lib, u mintaqaviy investitsiya dasturlarini moliyalashtirishda depozitlarning rolini asoslaydi [11, 88-bet]. Shunday qilib, adabiyotlar tahlili keng nazariy asos mavjudligini ko'rsatadi, shu bilan birga, depozitlarning muddatli tuzilishining O'zbekiston hududlari

iqtisodiyotiga ta'sirini miqdoriy baholash bo'yicha tadqiqotlarni yanada rivojlantirish istiqbolli ilmiy yo'nalish hisoblanadi, bu esa ushbu ishning ilmiy yangiligini belgilaydi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot metodologiyasi statistik, qiyosiy va strukturaviy-dinamik tahlilga asoslangan. Ma'lumotlar bazasi O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining 2025-yil va 2026-yil 1-iyun holatiga ko'ra muddati bo'yicha farqlangan depozit qoldiqlariga oid rasmiy ma'lumotlaridan iborat (1-jadval). Depozit bazasining dinamikasini baholash uchun quyidagi formulalar yordamida hisoblangan mutlaq o'sish va o'sish sur'ati ko'rsatkichlari qo'llanildi:

$$\Delta D = D_1 - D_0, \quad (1)$$

$$So' = (D_1 / D_0) \times 100\%,$$

bu yerda D_0 va D_1 — mos ravishda bazaviy va hisobot davrlaridagi depozit qoldiqlaridir. Muddatli tuzilishni baholash uchun har bir depozit guruhining umumiy depozit hajmidagi ulushi hisoblab chiqiladi:

$$d_i = (D_i / \Sigma D) \times 100\%.$$

Omonatlarning mintaqaviy iqtisodiyotga ta'siri ularning investitsiya salohiyatini shakllantirishdagi roli nuqtayi nazaridan baholanadi. Omonatlarning investitsiya samarasi kreditlash multiplikatori orqali ifodalanishi mumkin, bu omonatlarning ko'payishi iqtisodiyotdagi kredit resurslari hajmini necha marta oshirishini ko'rsatadi:

$$k = 1 / r,$$

bu yerda r — majburiy zaxira koeffitsienti. Ushbu usullardan foydalanish omonat bazasini rivojlantirishning ham miqdoriy, ham tarkibiy jihatlarini, shuningdek, uning mintaqaviy iqtisodiyotga qo'shgan hissasini har tomonlama baholash imkonini beradi.

TAHLIL VA NATIJALAR

1-jadvaldagi ma'lumotlar tahlili ko'rib chiqilayotgan davrda bank tizimining depozit bazasi sezilarli darajada oshganligini ko'rsatadi. Omonatlarning umumiy hajmi 2025-yil 1-iyundagi 345 642 mlrd. so'mdan 2026-yil 1-iyun holatiga 460 600 mlrd. so'mga, ya'ni 114 958 mlrd. so'mga yoki 33,3 foizga oshdi. O'sish sur'atlarining inflyatsiya darajasidan yuqori bo'lishi aholi va tadbirkorlik subyektlarining uyushgan jamg'armalari real o'sishidan, shuningdek, respublika bank tizimiga bo'lgan ishonchning mustahkamlanganidan dalolat beradi.

1-jadval
Muddat bo'yicha omonat qoldiqlari, mlrd. so'm¹

sana	Jami	Talab qilib olinguncha	Muddatlari bo'yicha			
			1 kundan 30 kungacha	30 kundan 180 kungacha	180 kundan 365 kungacha	1 yildan yuqori
01.06.2025	345642	102236	7852	42084	65499	127971
01.06.2026	460600	131690	26466	55111	79468	167865
O'sish %	33.3	28.8	237.1	31.0	21.3	31.2

Eng aniq o'zgarishlar muddatli depozitlar tuzilmasida kuzatiladi. Talab qilib olinadigan depozitlar 28,8 foizga o'sib, 102 236 mlrd. so'mdan 131 690 mlrd. so'mgacha yetdi, ularning ulushi esa 29,6 foizdan 28,6 foizgacha biroz o'zgardi. Bu banklar asosan qisqa muddatli operatsiyalar uchun foydalanishi mumkin bo'lgan yuqori likvidli resurslarning salmoqli ulushini aks ettiradi. 1 kundan 30 kungacha bo'lgan muddatga mo'ljallangan depozitlar eng yuqori dinamikani namoyish etdi: ularning hajmi 7 852 mlrd. so'mdan 26 466 mlrd. so'mgacha yoki 3,4 baravardan ko'proqqa (+237,1%) oshdi va ularning umumiy tuzilmadagi ulushi 2,3 foizdan 5,7 foizgacha ko'tarildi. Bu o'sish nisbatan yuqori foiz stavkalari fonida qisqa muddatli jamg'arma vositalari jozibadorligining ortishi bilan bog'liq bo'lishi mumkin. 30 kundan 180 kungacha bo'lgan muddatga mo'ljallangan depozitlar 31,0 foizga o'sib, 42 084 mlrd. so'mdan 55 111 mlrd. so'mgacha yetdi va o'z ulushini taxminan 12 foiz darajasida saqlab qoldi. 180 kundan 365 kungacha bo'lgan o'rta muddatli omonatlar 21,3 foizga, 65 499 mlrd. so'mdan 79 468 mlrd. so'mgacha oshdi, ularning ulushi esa 18,9 foizdan 17,3 foizgacha biroz o'zgardi. Bir yildan ortiq muddatga mo'ljallangan uzoq muddatli omonatlar eng muhim guruh bo'lib qolmoqda va 31,2 foizga, ya'ni 127 971 mlrd. so'mdan 167 865 mlrd. so'mgacha o'sdi. Ushbu toifa banklarning investitsiya salohiyatining asosini tashkil etadi va umumiy depozit bazasining 36 foizdan ortig'ini tashkil qiladi.

Uzoq muddatli resurslar nisbati alohida e'tiborga loyiqdir. 180 kundan ortiq muddatga mo'ljallangan

omonatlarning umumiy hajmi 193 470 mlrd. soʻmdan 247 333 mlrd. soʻmgacha oshdi va barcha depozitlarning taxminan 54 foizini tashkil etdi. Depozit bazasi tuzilmasida uzoq muddatli va oʻrta muddatli resurslarning ustunligi mintaqaviy iqtisodiyot uchun muhim ahamiyatga ega: barqaror uzoq muddatli majburiyatlar banklarga korxonalarga investitsiya kreditlari berish, qurilish, ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish va infratuzilma loyihalarini moliyalashtirish imkonini beradi. Qisqa muddatli resurslar esa joriy likvidlikni va aylanma mablagʻlarni saqlashni taʼminlaydi.

Tahlil depozit bazasining oʻsishi mintaqaviy iqtisodiyotga multiplikativ taʼsir koʻrsatishini tasdiqlaydi. Masalan, 4 foizlik majburiy zaxira koeffitsienti bilan kredit multiplikatori 25 ga yetadi, bu esa depozitlarning koʻpayishi bilan kredit resurslarini kengaytirish imkoniyatlari ortishini anglatadi. Depozitlarning 114 958 mlrd. soʻmga oshishi real sektorni kreditlashni koʻpaytirish uchun katta salohiyat yaratadi, bu esa yangi ish oʻrinlarini yaratishga, yalpi mintaqaviy mahsulotning oʻsishiga va turmush darajasining yaxshilanishiga bevosita hissa qoʻshadi. Shu bilan birga, mavjud imkoniyatlardan yanada samarali foydalanish uchun qator yoʻnalishlarga alohida eʼtibor qaratish maqsadga muvofiqdir. Talab qilib olinadigan depozitlarning salmoqli ulushi (28,6%) omonatchilarning qisqa muddatli va yuqori likvidli jamgʻarma vositalariga boʻlgan qiziqishi saqlanib qolayotganini koʻrsatadi. Bundan tashqari, umumlashtirilgan maʼlumotlar asosida depozit resurslarining hududiy taqsimotini yanada chuqurroq oʻrganish mintaqalarning mavjud moliyaviy salohiyatini toʻliqroq aniqlash imkonini beradi. Bu jamgʻarmalarni ragʻbatlantirish va mahalliy bank infratuzilmasini rivojlantirish boʻyicha maqsadli siyosatni yanada takomillashtirishni taqozo etadi.

Tadqiqotimizda olingan natijalar omonatlarning muddatli tuzilmasining oʻsishi va kengayishi Oʻzbekiston Respublikasi hududlarining investitsiya salohiyati hamda iqtisodiy rivojlanishiga ijobiy taʼsir koʻrsatishi haqidagi gipotezani tasdiqlaydi. Muddatli omonatlarning tez oʻsishi mintaqaviy iqtisodiy oʻsishning asosiy omillaridan biri boʻlgan uzoq muddatli kreditlash uchun barqaror resurs bazasini yaratadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot omonatlarning Oʻzbekiston Respublikasi hududlari iqtisodiyotiga taʼsiri boʻyicha bir qator xulosalar chiqarish imkonini berdi. Omonatlar jamgʻarmalarni investitsiyalarga aylantirishda, iqtisodiyotning real sektorini kreditlash uchun resurs bazasini shakllantirishda muhim rol oʻynashi aniqlandi. Statistik maʼlumotlar tahlili shuni koʻrsatdiki, 2025-yil 1-iyundan 2026-yil 1-iyungacha omonatlarning umumiy hajmi 33,3 foizga oʻsib, 460 600 mlrd. soʻmga yetdi, bu bank tizimiga boʻlgan ishonchning ortganligi va uyushgan jamgʻarmalarning koʻpayganligidan dalolat beradi. Omonatlarning muddatli tuzilmasidagi ijobiy oʻzgarishlar, ayniqsa, ahamiyatlidir: 30 kungacha boʻlgan qisqa muddatli omonatlar (3,4 baravardan ortiq) va bir yildan ortiq muddatga moʻljallangan uzoq muddatli omonatlar (31,2%) yuqori surʼatlarda oʻsdi. Omonat bazasining taxminan 54 foizini tashkil etuvchi oʻrta va uzoq muddatli resurslarning ustunligi banklarning hududlarga investitsiya kreditlari berish va uzoq muddatli rivojlanish loyihalarini moliyalashtirish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Shu bilan birga, omonat resurslarini hududlar boʻyicha yanada samarali taqsimlash hamda talab qilib olinadigan omonatlarning mavjud salohiyatidan samarali foydalanishga alohida eʼtibor qaratish maqsadga muvofiqdir. Omonatlarning mintaqaviy rivojlanishga qoʻshgan hissasini oshirish uchun uzoq muddatli jamgʻarma vositalarini takomillashtirish, omonatlarni sugʻurtalash tizimini rivojlantirish, moliyaviy savodxonlikni oshirish va chekka hududlarda mablagʻlarni depozitlarga jalb qilishni ragʻbatlantirish maqsadga muvofiqdir. Ushbu chora-tadbirlarni amalga oshirish mintaqaviy rivojlanish darajalarini oʻzaro muvofiqlashtirishga va Oʻzbekiston Respublikasida ichki moliyaviy resurslar asosida barqaror iqtisodiy oʻsishni taʼminlashga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR ROʻYXATI

1. Кейнс Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег. — М.: Гелиос АРВ, 2012. — 352 с.
2. McKinnon R. I. Money and Capital in Economic Development. — Washington: Brookings Institution, 1973. — 184 p.
3. Levine R. Financial Development and Economic Growth: Views and Agenda // Journal of Economic Literature. — 1997. — Vol. 35, № 2. — P. 688–726.
4. Stiglitz J. E., Weiss A. Credit Rationing in Markets with Imperfect Information // American Economic Review. — 1981. — Vol. 71, № 3. — P. 393–410.
5. World Bank. The Global Findex Database: Measuring Financial Inclusion. — Washington: World Bank Group, 2017. — 151 p.
6. Лаврушин О. И. Банковское дело: учебник. — 12-е изд. — М.: КНОРУС, 2016. — 800 с.
7. Белоглазова Г. Н., Кроливецкая Л. П. Банковское дело. Организация деятельности коммерческого банка. — М.: Юрайт, 2014. — 652 с.
8. Улюкаев А. В. Современная денежно-кредитная политика: проблемы и перспективы. — М.: Дело, 2008. — 208 с.
9. Abdullayeva Sh. Z. Bank ishi: darslik. — Toshkent: Iqtisod-Moliya, 2017. — 512 b.
10. Koralliyev T. M. Tijorat banklarining depozit siyosati va uning kredit faolligiga taʼsiri. — Toshkent: Fan va texnologiya,

2019. — 176 b.
11. Jumayev N. X. O'zbekistonda bank tizimini isloh qilish va investitsiyalarni moliyalashtirish. — Toshkent: Iqtisodiyot, 2020. — 224 b.
 12. Omanov R. F. Understanding Financial Performance: Key Metrics and How to Calculate Them // European Journal of Business Startups and Open Society. — Vol. 4, № 3. — P. 330–333.
 13. Omanov R. F. O'zbekistonda moliyaviy barqarorlikni ta'minlashda bank tizimining o'rni // Science and Education in Agriculture. — № 9. — P. 126–130.
 14. Omanov R. F. Raqamli moliya xizmatlarining rivojlanishi va uning iqtisodiyotga ta'siri // Science and Education in Agriculture. — № 9. — P. 141–145.
 15. Omanov R. F. O'zbekistonda islom banklarini rivojlantirishda qimmatli qog'ozlar bozorining o'rni // Development of Science. — Vol. 6, № 1. — P. 279–285.
 16. Omanov R. F., Umarzhonovna N. G. Economic Aspects of the Development of Small Enterprises of the Kashkadarya Region // Academic Journal Incorporations. — 2023.

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 7

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100